Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 15 mars 2012*

”Domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens område — Kungörelsedelgivning av domstolshandlingar — Svarandes hemvist eller vistelseort i en medlemsstat är inte känd — Behörighet i mål avseende ’skadestånd utanför avtalsförhållanden’ — Kränkning av personlighetsskyddet som kan ha skett genom publicering av fotografier på internet — Den ort där skadan inträffade eller kan inträffa”

I mål C-292/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Landgericht Regensburg (Tyskland) genom beslut av den 17 maj 2010, som inkom till domstolen den 11 juni 2010, i målet

G

mot

Cornelius de Visser,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano samt domarna M. Safjan (referent), A. Borg Barthet, J.-J. Kasel och M. Berger,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren B. Fülöp,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 25 maj 2011,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Danmarks regering, genom C. Vang, i egenskap av ombud,

— Irland, genom D. O’Hagan, i egenskap av ombud, biträdd av A. Collins, SC, och M. Noonan, BL,

— Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Varone, avvocato dello Stato,

— Luxemburgs regering, genom C. Schiltz, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Ungerns regering, genom Z. Fehér, K. Szíjjártó och K. Molnár, samtliga i egenskap av ombud,

— Nederländernas regering, genom C. Wissels, i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6 FEU och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), artikel 3.1 och 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (”direktiv om elektronisk handel”) (EGT L 178, s. 1), artiklarna 4.1, 5.3 och 26.2 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT l 12, 2001, s. 1), samt artikel 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (EUT L 143, s. 15).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan G och Cornelius de Visser angående skadeståndsanspråk på grund av publicering av bilder på internet på vilka G delvis är naken.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

Direktiv 2000/31

3 Skäl 23 i direktiv 2000/31 har följande lydelse:

”Detta direktiv syftar inte till att införa några nya regler inom internationell privaträtt avseende lagval och berör inte heller domstolars behörighet. Bestämmelser om tillämplig lag som utpekas enligt regler i internationell privaträtt får inte begränsa friheten att tillhandahålla informationssamhällets tjänster enligt vad som föreskrivs i detta direktiv.”

4 Enligt artikel 1.1 i direktivet är dess syfte ”att bidra till att den inre marknaden fungerar väl genom att säkerställa den fria rörligheten för informationssamhällets tjänster mellan medlemsstaterna”.

5 Artikel 1.4 i direktivet har följande lydelse:

”Genom detta direktiv införs inte några nya regler om internationell privaträtt, och inte heller berörs domstolars behörighet.”

6 Artikel 3 i direktivet har rubriken ”Den inre marknaden”. Punkt 1 i artikeln har följande lydelse:

”Varje medlemsstat skall se till att de av informationssamhällets tjänster som en på dess territorium etablerad tjänsteleverantör tillhandahåller överensstämmer med de nationella bestämmelser som är tillämpliga i denna medlemsstat och som omfattas av det samordnade området.”

7 Artikel 3.2 i direktivet lyder som följer:

”Medlemsstaterna får inte av skäl som omfattas av det samordnade området begränsa den fria rörligheten för de av informationssamhällets tjänster som har ursprung i en annan medlemsstat.”

Förordning nr 44/2001

8 I skäl 2 i förordning nr 44/2001 anges följande:

”Vissa olikheter i medlemsstaternas bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande av domar hindrar den inre marknaden från att fungera väl. Det är därför nödvändigt att införa bestämmelser som gör reglerna om behörighetskonflikter på privaträttens område mer enhetliga och som förenklar formaliteterna, så att domar från de medlemsstater som är bundna av denna förordning kan erkännas och verkställas enkelt och snabbt.”

9 Artikel 2 i förordningen har följande lydelse:

”1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.

2. För den som inte är medborgare i den medlemsstat där han har hemvist gäller samma bestämmelser om domstols behörighet som för statens egna medborgare.”

10 I artikel 3.1 i förordningen anges följande:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat får väckas vid domstol i en annan medlemsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitten 2–7 i detta kapitel.”

11 Artikel 4 i förordningen har följande lydelse:

”1. Om svaranden inte har hemvist i en medlemsstat bestäms domstolarnas behörighet i varje medlemsstat i enlighet med den medlemsstatens lag, om inte annat följer av bestämmelserna i artiklarna 22 och 23.

2. Mot en sådan svarande kan den som har hemvist i en medlemsstat, oberoende av medborgarskap, på samma sätt som statens egna medborgare, åberopa de bestämmelser om domstols behörighet som gäller där och särskilt de bestämmelser som anges i bilaga I.”

12 I kapitel II, avsnitt 2 i förordning nr 44/2001, med rubriken ”Särskilda behörighetsregler”, föreskrivs följande i artikel 5.3:

”Talan mot den som har hemvist i en medlemsstat kan väckas i en annan medlemsstat

...

3) om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen i den ort där skadan inträffade eller kan inträffa,”

13 Artikel 26 i förordningen, som återfinns i avsnitt 8, med rubriken ”Prövning av behörighetsfrågan och av frågan huruvida målet kan tas upp”, lyder som följer:

”1. Om talan väcks vid en domstol i en medlemsstat mot en svarande som har hemvist i en annan medlemsstat, och svaranden inte går i svaromål, skall domstolen självmant förklara sig obehörig, såvida den inte är behörig enligt bestämmelserna i denna förordning.

2. Domstolen skall låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att få del av stämningsansökan eller motsvarande handling i så god tid att han kunnat förbereda sitt svaromål eller att alla nödvändiga åtgärder för detta syfte har vidtagits.

3. Artikel 19 i rådets förordning (EG) nr 1348/2000 av den 29 maj 2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur [EGT L 160, s. 37], skall gälla i stället för bestämmelserna i punkt 2 om stämningsansökan eller motsvarande handling enligt denna förordning måste översändas från en medlemsstat till en annan.

4. När bestämmelserna i förordning (EG) nr 1348/2000 inte är tillämpliga skall artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur [nedan kallad 1965 års Haagkonvention] gälla om stämningsansökan eller motsvarande handling måste översändas i enlighet med den konventionen.”

14 I kapitel III i förordning nr 44/2001, med rubriken ”Erkännande och verkställighet”, föreskrivs, i artikel 34.2, att en dom inte ska erkännas om:

”det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen men underlåtit detta”.

15 Artikel 59 i förordning nr 44/2001 har följande lydelse:

1. Vid avgörandet av frågan huruvida en part har hemvist i den medlemsstat där talan är väckt skall domstolen tillämpa sin egen lag.2. Om en part inte har hemvist i den medlemsstat där talan är väckt skall domstolen, vid avgörandet av frågan huruvida parten har hemvist i en annan medlemsstat, tillämpa den medlemsstatens lag.

Förordning nr 805/2004

16 I enlighet med artikel 1 i förordning nr 805/2004 är ”[s]yftet med denna förordning […] att införa en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar, vilket, genom att det fastställs miniminormer, kommer att möjliggöra fri rörlighet för domar, förlikningar som ingåtts inför domstol och officiella handlingar i alla medlemsstater utan att erkännande och verkställighet skall föregås av mellanliggande förfaranden i den medlemsstat där verkställighet begärs”.

17 Artikel 5 i förordningen, med rubriken ”Upphävande av exekvatur”, har följande lydelse:

”En dom som har intygats vara en europeisk exekutionstitel i ursprungsmedlemsstaten skall erkännas och verkställas i de övriga medlemsstaterna utan att det behövs någon verkställighetsförklaring och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande.”

18 Artikel 12.1 i förordningen lyder som följer:

”En dom avseende en fordran som är obestridd i den mening som avses i artikel 3.1 b eller c kan endast intygas vara en europeisk exekutionstitel om domstolsförfarandena i ursprungsmedlemsstaten uppfyllde de processuella kraven i detta kapitel.”

19 I artikel 14.1 och 14.2 i förordning nr 805/2004 föreskrivs följande:

”1. Stämningsansökan eller motsvarande handling samt varje kallelse till domstolsförhandling får även ha delgivits gäldenären på något av följande sätt:

a) Personlig delgivning på gäldenärens personliga adress till personer som bor i samma hushåll som gäldenären eller är anställda där.

b) Personlig delgivning i gäldenärens företagslokaler till personer som är anställda av gäldenären, i de fall där gäldenären är egenföretagare och i de fall gäldenären är en juridisk person.

c) Handlingen läggs i gäldenärens brevlåda.

d) Handlingen deponeras på ett postkontor eller hos behöriga myndigheter och en skriftlig underrättelse om att så har skett lämnas i gäldenärens brevlåda, om den skriftliga underrättelsen klart och tydligt anger att det rör sig om en domstolshandling eller att den har den rättsverkan att delgivning anses ha skett och att tidsfrister har börjat löpa.

e) Delgivning per post utan intyg enligt punkt 3, när gäldenären har sin adress i ursprungsmedlemsstaten.

f) Delgivning på elektronisk väg med automatisk bekräftelse av att delgivningen verkställts, under förutsättning att gäldenären i förväg uttryckligen har godkänt detta delgivningssätt.

2. Vid tillämpning av denna förordning skall delgivning enligt punkt 1 inte vara tillåten om gäldenärens adress inte med säkerhet är känd.”

Förordning nr 1393/2007

20 Enligt artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, s. 79) är denna förordning inte tillämplig när adressen till den person som ska delges inte är känd.

21 Artikel 19 i förordning nr 1393/2007, med rubriken ”Svarandes utevaro”, har följande lydelse:

1.

Om en stämning eller motsvarande handling måste översändas till en annan medlemsstat för delgivning enligt bestämmelserna i denna förordning och svaranden inte inställer sig, får saken inte avgöras förrän det har konstaterats att

a) handlingen delgetts enligt en delgivningsform som föreskrivs i den mottagande medlemsstatens lagstiftning för delgivning av handlingar i inhemska rättegångar mot personer som uppehåller sig på statens territorium, eller

b) handlingen lämnats till svaranden eller i hans bostad på annat sätt som är tillåtet enligt denna förordning,

och att handlingen i båda dessa fall delgetts eller överlämnats i så god tid att svaranden haft möjlighet att avge svaromål.2.

Varje medlemsstat får i enlighet med artikel 23.1 avge förklaring att domstolen utan hinder av bestämmelserna i punkt 1 får meddela avgörande även om bevis om att handlingen delgetts eller lämnats inte mottagits, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Handlingen har översänts på ett sätt som föreskrivs i denna förordning.

b) En tidsperiod som domstolen i varje särskilt fall anser skälig, dock minst sex månader, har förflutit sedan handlingen översändes.

c) Inget intyg av något slag har mottagits, trots att skäliga ansträngningar gjorts att få ett sådant från behöriga myndigheter eller organ i den mottagande staten.3. Utan hinder av bestämmelserna i punkterna 1 och 2 får domstolen i brådskande fall besluta om interimistiska åtgärder eller säkerhetsåtgärder.4.

När en stämning eller motsvarande handling måste översändas till en annan medlemsstat för delgivning enligt bestämmelserna i denna förordning och ett avgörande har meddelats mot svaranden i dennes utevaro, ska en domstol på ansökan av svaranden kunna medge att saken får prövas utan hinder av att fullföljdstiden utgått, om följande villkor är uppfyllda:

a) Svaranden har utan egen förskyllan inte fått kännedom om handlingen i sådan tid att han eller hon haft möjlighet att avge svaromål, och inte heller haft kännedom om avgörandet i sådan tid att han eller hon kunnat överklaga avgörandet, och

b) svaranden har visat sannolika skäl för sin inställning.

En ansökan om omprövning måste inges i rimlig tid efter det att svaranden har fått kännedom om avgörandet.

Varje medlemsstat får avge förklaring i enlighet med artikel 23.1 om att en sådan ansökan kommer att avvisas om den inges efter utgången av en tidsperiod som ska anges i förklaringen men som dock aldrig ska vara kortare än ett år från dagen för avgörandet.5. Punkt 4 är inte tillämplig på avgöranden angående personers status.

Nationell rätt

22 185, 186 och 188 §§ i den tyska civilprocesslagen (Zivilprozessordnung) innehåller följande bestämmelser om kungörelsedelgivning:

”185 § Kungörelsedelgivning

Delgivning kan ske genom att handlingen görs offentlig (kungörelsedelgivning)

1. om delgivningsmottagarens hemvist är okänt och handlingen inte kan delges en ställföreträdare eller ett rättegångsombud,

2. om en juridisk person som är underkastad krav på att registrera en företagsadress i landets handelsregister inte är möjlig att delge på denna adress eller på adressen till en person som i handelsregistret registrerats som bemyndigad att på den juridiska personens vägnar ta emot delgivning, eller om det inte är möjligt att utan efterforskning delge den juridiska personen på annan känd adress i landet,

3. om delgivning i utlandet inte är möjlig eller sådana försök bedöms som utsiktslösa, eller

4. om delgivning inte kan ske på grund av att platsen för delgivning är det hushåll till vilket en person hör som enligt 18–20 §§ i domstolslagen (Gerichtsverfassungsgesetz) åtnjuter immunitet.

186 § Beviljande av kungörelsedelgivning och hur den går till

1) Kungörelsedelgivning sker på beslut av den domstol vid vilken talan väckts. Beslutet får fattas utan muntlig förhandling.

2) Kungörelsedelgivning sker genom att ett meddelande anslås på domstolens anslagstavla eller genom att meddelandet förs in i ett elektroniskt informationssystem som hålls tillgängligt på domstolen. Meddelandet kan dessutom göras tillgängligt för allmänheten genom ett elektroniskt informations- och kommunikationssystem som domstolen inrättat för offentliggöranden. Meddelandet ska innehålla uppgifter om följande:

1. den person för vars räkning delgivning sker,

2. delgivningsmottagarens namn och senast kända adress,

3. datum, delgivningsnummer och föremålet för tvisten, samt

4. platsen där handlingen hålls tillgänglig.

Meddelandet ska innehålla uppgift om att den skriftliga handlingen delges genom kungörelse och om att frister kan börja löpa, vilkas utgång kan leda till rättsförluster. Vid delgivning av kallelse ska meddelandet upplysa om att den skriftliga handlingen innehåller en kallelse som, för det fall den inte efterkoms, kan leda till rättsförluster.

3) Handlingarna ska innehålla uppgifter om vilken tidpunkt meddelandet anslagits och vilken tidpunkt det tas bort.

...

188 § Delgivningstidpunkten

Kungörelsedelgivning har skett när en månad har förflutit från det att meddelandet anslogs. Den domstol vid vilken talan väckts kan besluta om en längre frist.”

23 331 § i den tyska civilprocesslagen, med rubriken ”Tredskodom”, har följande lydelse:

”1. Om käranden har yrkat att tredskodom ska meddelas mot den svarande som inte infunnit sig till den muntliga förhandlingen, ska kärandens muntliga yrkanden godtas. Detta gäller inte avseende domstols behörighet enligt 29 § stycke 2 och 38 §.

2. Om det är motiverat med hänsyn till talan ska denna bifallas i enlighet med kärandens yrkanden. Om detta inte är fallet ska talan ogillas.

3. Om en svarande i strid med 276 § stycke 1 första meningen och stycke 2 inte i tid har förklarat att han vill gå i svaromål, ska rätten på kärandens begäran meddela beslut utan muntlig förhandling. Detta gäller inte om svarandens förklaring inkommer till rätten före det att den av domarna underskrivna domen lämnats till kansliet. Begäran kan göras redan i talan. Dom kan även meddelas utan muntlig förhandling då kärandens argument i ett yrkande som gjorts anslutningsvis inte kan godtas, om käranden upplyses härom innan dom meddelas."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

24 Cornelius de Visser är innehavare av domännamnet och ansvarig för webbplatsen www.*****.de. Under länken "Fotos und Videos" (foton och videor) på denna webbplats kan man se ett fotografi av G. Genom att det klickas på länken "für weitere Fotos hier klicken" (för ytterligare foton klicka här) visas diverse fotografier av G där hon är delvis naken.

25 Denna situation uppkom när G, omkring år 2003, visade intresse för webbplatsen och Cornelius de Vissers tjänster och därför tog kontakt med honom. Därefter framställde Cornelius de Visser, genom en medarbetare och fotograf som han anlitat, nämnda fotografier av G i Tyskland, för att användas "für eine Party" (för en fest). G gav emellertid aldrig sitt samtycke till offentliggörandet av dessa fotografier. Det var dessutom aldrig tal om att bilderna skulle läggas ut på internet och något konkret avtal därom slöts följaktligen inte heller.

26 Det var först under år 2009 som G, efter att ha uppmärksammats därom av arbetskamrater, kom i kontakt med de fotografier som lagts ut på internet.

27 I såväl webbplatsens redaktionsruta som i DENIC (det centrala tyska domänregistret) angavs en viss N som Admin-C, under en adress i Dortmund i Tyskland. I telefonboken över Dortmund fanns emellertid inte någon med detta namn.

28 Det är okänt var webbplatsens server finns.

29 I redaktionsrutan på webbplatsen www.*****.de anges Cornelius de Visser som domäninnehavare under en adress i Terneuzen (Nederländerna) och en i Venlo (Nederländerna). Det har emellertid inte varit möjligt att delge honom på dessa adresser, eftersom respektive försändelse kommit tillbaka med påskriften adressaten okänd. Det nederländska konsulatet i München (Tyskland) meddelade på förfrågan att Cornelius de Visser inte var folkbokförd i Nederländerna.

30 Efter det att G beviljats rättshjälp fattade den hänskjutande domstolen, den 8 februari 2010, beslut om att delge stämningsansökan genom kungörelsedelgivning och förordnade om ett skriftligt inledande förfarande. Ett tidigare försök att i samband med förfarandet för beviljande av rättshjälp delge Cornelius de Visser utkastet till stämningsansökan per normal post till olika adresser hade misslyckats.

31 I enlighet med tysk civilprocess skedde kungörelsedelgivningen av stämningsansökan genom att ett meddelande därom anslogs på anslagstavlan vid Landgericht Regensburg mellan den 11 februari och den 15 mars 2010. Vid tidpunkten för beslutet om hänskjutande hade de frister som satts för Cornelius de Visser att inkomma med svaromål gått ut, utan att han hade agerat. Enligt den hänskjutande domstolen kan det mot bakgrund av omständigheterna utgås från att Cornelius de Visser till dags dato inte känner till förevarande mål.

32 Den hänskjutande domstolen har tillagt att om en kungörelsedelgivning, enligt nationell rätt, av en stämningsansökan inte kan ske på grund av företrädet för unionsrättsliga bestämmelser, kvarstår enbart möjligheten för G att lämna ytterligare adresser på vilka Cornelius de Visser kan delges, vilket torde vara omöjligt för henne då hon saknar både denna kännedom och möjligheten att införskaffa den. Detta skulle dessutom kunna anses oförenligt med artikel 47 första meningen i stadgan, eftersom G i så fall faktiskt skulle berövas den rätt till en effektiv domstolsprövning som hon är garanterad.

33 Mot denna bakgrund och då den dessutom hyser visst tvivel avseende tillämpligheten och tolkningen av förordning nr 44/2001 liksom avseende fastställandet av tillämplig rätt i det nationella målet, har Landgericht Regensburg vilandeförklarat målet och ställt följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Utgör artikel 6.1 första stycket första satsledet FEU, jämförd med artikel 47 andra stycket första meningen i stadgan eller andra unionsrättsliga bestämmelser, hinder mot en så kallad kungörelsedelgivning enligt nationell rätt (i enlighet med 185–188 §§ i den tyska civilprocesslagen (Zivilprozessordnung), som sker genom att meddelandet om delgivningen under en månad anslås på anslagstavlan på den domstol som anordnat delgivningen), när motparten i begynnelsen av en civilrättslig tvist visserligen anger en adress inom Europeiska unionen på sin webbsida, men en delgivning emellertid inte är möjlig på grund av att svaranden inte uppehåller sig där och det inte heller i övrigt är möjligt att fastställa var denne för närvarande uppehåller sig?

2) För det fallet att fråga [1] ska besvaras jakande:

Är den nationella domstolen i enlighet med EU-domstolens hittillsvarande praxis (se senast dom av den 12 januari 2010 i mål C-341/08, Petersen, REU 2010, s. I-47) då skyldig att underlåta att tillämpa de nationella bestämmelser enligt vilka en kungörelsedelgivning är tillåten, även om det enligt nationell rätt enbart föreskrivs en sådan rätt att underlåta tillämpning för Bundesverfassungsgericht?

Och

Är käranden, för att kunna göra sina rättigheter gällande, skyldig att meddela domstolen en ytterligare adress vid vilken motparten återigen kan delges stämningsansökan, eftersom det enligt nationell rätt inte är möjligt att genomföra en rättegång utan kungörelsedelgivning och utan kännedom om var svaranden uppehåller sig?

3) För det fallet att fråga [1] ska besvaras nekande: Utgör artikel 26.2 i [förordning nr 44/2001] hinder för att en tredskodom meddelas enligt 331 § civilprocesslagen och, följaktligen, för en verkställbar handling för obestridda fordringar i den mening som avses i [förordning nr 805/2004], i den mån det yrkas ersättning för ideell skada på minst 20 000 euro jämte ränta och advokatkostnader på 1 419,19 euro jämte ränta?

Efterföljande frågor förutsätter att kärandens talan fortfarande kan genomföras, med hänsyn till EU-domstolens svar på frågorna 1–3.

4) Kan artiklarna 4.1 och 5.3 i förordning nr 44/2001 även tillämpas i ett civilrättsligt mål där käranden med avseende på driften av en webbplats har begärt förbudsföreläggande, föreläggande att tillhandahålla viss information och ideellt skadestånd, och där svaranden visserligen (förmodligen) är unionsmedborgare i den mening som avses i artikel 9 andra meningen FEU, men hans vistelseort emellertid är okänd och det sålunda följaktligen är tänkbart men inte på något sätt säkert att han vistas utanför unionen och även utanför det resterande område i vilket konventionen om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, som undertecknades i Lugano den 16 september 1988 (nedan kallad Luganokonventionen) är tillämplig, samt att den exakta platsen för den server på vilken webbplatsen är sparad är okänd, men det emellertid är troligt att denna är belägen inom unionen?

5) Om förordning nr 44/2001 är tillämplig i detta fall: Ska uttrycket ’ort där skadan … kan inträffa’ i artikel 5.3 i förordning nr 44/2001 i samband med (risk för) kränkningar av personlighetsskyddet genom innehållet på en webbplats på internet i så fall tolkas på så sätt,

att [käranden] även kan yrka förbudsföreläggande, förpliktelse att tillhandahålla upplysningar och ideellt skadestånd mot ägaren av webbplatsen, vid domstolarna i den medlemsstat där webbplatsen är tillgänglig, oberoende av i vilken medlemsstat (inom eller utom unionen) svaranden är etablerad,

eller

förutsätts det, för att domstolarna ska vara behöriga i en medlemsstat där svaranden inte är etablerad eller om det inte finns några som helst omständigheter som talar för att svaranden uppehåller sig inom denna medlemsstat, att det ifrågasatta innehållet eller webbplatsen har särskild anknytning till domstolslandet (inomstatligt samband) utöver att åtkomst till webbplatsen är tekniskt möjlig?

6) Om ett sådant särskilt inomstatligt samband är nödvändigt: Enligt vilka kriterier avgörs då detta samband?

Kommer det an på huruvida den ifrågasatta webbplatsen enligt ägarens avsikt speciellt (också) vänder sig till internetanvändare i domstolslandet, eller är det tillräckligt att informationen som finns tillgänglig på webbplatsen objektivt sett har anknytning till domstolslandet genom att en konflikt mellan motstridiga intressen – kärandens intresse av att dennes rätt till personlighetsskydd respekteras och ägarens intresse av att utforma sin webbplats och av att rapportera –, beroende på omständigheterna i det konkreta fallet och särskilt på grund av innehållet på den ifrågasatta webbplatsen, faktiskt kan ha uppstått, eller kan uppstå, i domstolslandet eller har uppstått genom att en eller flera bekanta till den person vars rätt till personlighetsskydd har kränkts har fått kännedom om webbsidans innehåll?

7) Är antalet besök från domstolslandet på den ifrågasatta webbplatsen avgörande för att fastställa ett särskilt inomstatligt samband?

8) För det fallet att den hänskjutande domstolen skulle anses behörig att pröva talan: Gäller de rättsliga principerna i EU-domstolens dom av den 7 mars 1995 i mål C-68/93, Shevill m.fl. (REG 1995, s. I-415) då även i förevarande fall?

9) För det fall att det inte krävs något särskilt inomstatligt samband för att domstolarna ska vara behöriga, eller om det för att anta att ett sådant samband finns är tillräckligt att den ifrågasatta informationen objektivt sett har anknytning till domstolslandet genom att en konflikt mellan motstridiga intressen i domstolslandet, beroende på omständigheterna i det konkreta fallet, i synnerhet på grund av innehållet på den ifrågasatta webbplatsen, faktiskt kan ha uppstått, eller kan uppstå, i domstolslandet eller har uppstått genom att en eller flera bekanta till den vars rätt till personlighetsskydd har kränkts har sett webbsidans innehåll och det för att anta att det finns ett särskilt inomstatligt samband inte krävs att ett visst minsta antal personer besöker den ifrågasatta webbplatsen i domstolslandet, eller om det konstateras att förordning nr 44/2001 inte alls är tillämplig i förevarande fall:

Ska artikel 3.1 och 3.2 i [direktiv 2000/31] i så fall tolkas på så sätt, att dessa bestämmelser ska anses vara lagvalsregler, eftersom de också för det civilrättsliga området föreskriver att endast den rätt som gäller i ursprungslandet ska tillämpas och ha företräde framför de nationella lagvalsreglerna,

eller

är dessa föreskrifter en rättelse på det materialrättsliga planet genom vilken resultatet av den rätt som har förklarats vara tillämplig enligt de nationella lagvalsreglerna modifieras till sitt innehåll och begränsas till ursprungslandets krav?

10) Om artikel 3.1 och 3.2 i [direktiv 2000/31] är lagvalsregler:

Föreskriver de nämnda bestämmelserna då bara att enbart gällande den materiella rätten i ursprungslandet ska tillämpas eller att också de i ursprungslandet gällande lagvalsreglerna ska tillämpas med konsekvensen att ursprungslandets rätt kan hänvisa till att destinationslandets rätt ska tillämpas?

11) Om artikel 3.1 och 3.2 i [direktiv 2000/31] är lagvalsregler:

Ska man vid fastställandet av orten där tjänsteleverantören är etablerad då utgå från den ort där denne för närvarande (förmodligen) uppehåller sig, den ort där denne uppehöll sig när fotografierna av käranden offentliggjordes för första gången eller den plats där den server på vilken webbplatsen är sparad (förmodligen) finns?”

34 Genom skrivelse av den 28 oktober 2011 skickade domstolens kansli en kopia av dom av 25 oktober 2011 i de förenade målen C-509/09 och C-161/10, eDate Advertising m.fl. (REU 2011, s. I-10269), till den hänskjutande domstolen och anmodade denna att meddela huruvida den, mot bakgrund av den domen, avsåg att vidhålla frågorna 5–11 i begäran om förhandsavgörande.

35 Den hänskjutande domstolen meddelade i skrivelser av den 10 och den 16 november 2011, som inkom till domstolen den 10 och den 16 november 2011, att den hade beslutat att dra tillbaka frågorna 5–10 men att den avsåg att behålla fråga 11 i följande omformulerade lydelse:

”Ska artikel 3.1 och 3.2 i [direktiv 2000/31], med hänsyn till [domen i de ovannämnda förenade målen] C-509/09 och C-161/10, eDate Advertising m.fl., tolkas så, att det enbart är rätten i den medlemsstat i vilken den skadelidande personen har hemvist eller stadigvarande vistas som ska tillämpas på det samordnade området när tjänsteleverantörens etableringsort inte är känd och det är möjligt att sätet är beläget utanför […] unionens territorium, eller

ska det på det samordnade området för [direktiv 2000/31] säkerställas att den som tillhandahåller en e-handelstjänst inte underkastas strängare villkor än vad som gäller enligt den materiella rätten i den medlemsstat i vilken leverantören troligen är medborgare, eller

ska det i detta fall och på det samordnade området för [direktiv 2000/31] säkerställas att den som tillhandahåller en e-handelstjänst inte underkastas strängare villkor än vad som gäller i samtliga medlemsstaters materiella rätt?”

36 Under dessa omständigheter ska domstolen endast pröva de första fyra ursprungliga tolkningsfrågorna och den sista omformulerade tolkningsfrågan.

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 4

37 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fjärde fråga, som ska prövas först, för att få klarhet i huruvida artikel 4.1 i förordning nr 44/2001, under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen, ska tolkas så, att den utgör hinder för att artikel 5.3 i samma förordning tillämpas på en skadeståndstalan som avser driften av en webbplats, mot en svarande som troligen är unionsmedborgare men som befinner sig på okänd ort.

38 I beslutet om hänskjutande har den nationella domstolen nämligen understrukit att det absolut inte är säkert att svaranden vistas inom unionen, även om det är mycket som pekar på detta. Den hänskjutande domstolen vill följaktligen i synnerhet få klarhet i tolkningen av kriteriet ”inte har hemvist i en medlemsstat” i artikel 4.1 i förordning nr 44/2001, enligt vilken nationella behörighetsregler då ska tillämpas i stället för de enhetliga bestämmelserna i nämnda förordning.

39 I detta avseende erinrar domstolen för det första om att det under omständigheter där en svarandes tillika unionsmedborgares hemvist inte är känt är förenligt med kravet på rättssäkerhet att tillämpa de enhetliga behörighetsreglerna i förordning nr 44/2001 i stället för de regler som gäller i de olika medlemsstaterna. Denna tillämpning är även förenlig med förordningens syfte, vilket är att stärka rättsskyddet för personer bosatta inom unionen, så att en rättssökande utan svårighet kan avgöra vid vilken domstol talan ska väckas och en svarande rimligtvis kan förutse var talan kan väckas mot honom eller henne (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 november 2011 i mål C-327/10, Hypoteční banka, REU 2011, s. I-11543, punkt 44).

40 För det andra ska begreppet ”inte har hemvist i en medlemsstat” i artikel 4.1 i förordning nr 44/2001 förstås så, att tillämpandet av de nationella behörighetsreglerna i stället för de enhetliga behörighetsreglerna enbart är möjligt om den domstol vid vilken talan väckts har tillgång till bevis med hjälp av vilka den kan fastställa att svaranden, unionsmedborgare utan hemvist i domstolsmedlemsstaten, faktiskt har hemvist utanför unionen (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Hypoteční banka, punkt 42).

41 I brist på sådana bevis har en domstol i en medlemsstat internationell behörighet enligt förordning nr 44/2001 när villkoren för tillämpningen av behörighetsreglerna i denna förordning är uppfyllda, bland annat villkoret i artikel 5.3 om talan avseende skadestånd utanför avtalsförhållanden.

42 Av det anförda följer att den fjärde frågan ska besvaras enligt följande: Under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen ska artikel 4.1 i förordning nr 44/2001 tolkas så, att den inte utgör hinder för att artikel 5.3 i samma förordning tillämpas på en skadeståndstalan som avser driften av en webbplats, mot en svarande som troligtvis är unionsmedborgare, men vars vistelseort är okänd, om den domstol vid vilken talan väcktes inte har tillgång till bevis med hjälp av vilka den kan dra slutsatsen att nämnda svarande faktiskt har hemvist utanför unionen.

Den första frågan och den första delen av den tredje frågan

43 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan och den första delen av den tredje frågan, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder för att en tredskodom meddelas mot en svarande som, då det inte har varit möjligt att klarlägga var vederbörande uppehåller sig, har delgetts stämningsansökan genom kungörelsedelgivning i enlighet med den nationella rätten.

44 Det ska först erinras om att behörighetsreglerna i förordning nr 44/2001, i likhet med konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt påföljande konventioner om nya medlemsstaters tillträde till konventionen, inte har till syfte att harmonisera samtliga handläggningsregler i medlemsstaterna, utan att reglera domstolarnas behörighet att lösa privaträttsliga tvister i relationerna mellan dessa stater och att underlätta verkställandet av domstolsavgöranden (domen i det ovannämnda målet Hypoteční banka, punkt 37).

45 Även om det i avsaknad av en systematisk reglering av nationella förfaranden i unionsrätten alltså ankommer på medlemsstaterna att inom ramen för sin processuella självständighet fastställa förfaranderegler som kan tillämpas på mål som väcks vid deras domstolar, får dessa regler emellertid inte strida mot unionsrätten, och däribland bestämmelserna i förordning nr 44/2001.

46 Av detta följer att en nationell domstol, inom tillämpningsområdet för nämnda förordning, endast kan pröva en talan i enlighet med nationell rätt mot en person vars hemvist inte är känt, om detta inte strider mot behörighetsreglerna i denna förordning.

47 Vad avser de krav som ska iakttas vid förfarandet, erinrar domstolen om att avsikten med samtliga bestämmelser i förordning nr 44/2001 är att, inom ramen för förordningens syfte, se till att rätten till försvar iakttas i de förfaranden som leder till domstolsavgöranden (se dom av den 21 maj 1980 i mål 125/79, Denilauler, REG 1980, s. 1553, punkt 13, svensk specialutgåva, volym 5, s. 197, och av den 2 april 2009 i mål C-394/07, Gambazzi, REG 2009, s. I-2563, punkt 23).

48 Kravet på att rätten till försvar ska iakttas, såsom det också anges i artikel 47 i stadgan, ska emellertid tillämpas under iakttagande av rätten för den person som väcker talan att få till stånd en domstolsprövning av sina krav.

49 I punkt 29 i domen i det ovannämnda målet Gambazzi har domstolen slagit fast att de grundläggande rättigheterna, såsom rätten till försvar, inte är absoluta, utan kan inskränkas. Inskränkningarna måste dock faktiskt svara mot de mål av allmänintresse som ligger bakom åtgärden i fråga och får inte, med hänsyn till det eftersträvade målet, innebära en oproportionerlig kränkning av dessa rättigheter.

50 Domstolen har redan slagit fast att avsikten att undvika sådana fall av *déni de justice* (rättsvägran) som en rättssökande kan drabbas av på grund av svårigheter att lokalisera svaranden utgör ett sådant mål av allmänintresse (domen i det ovannämnda målet Hypoteční banka, punkt 51).

51 Vad gäller kravet att undvika oproportionerliga kränkningar av rätten till försvar, ska det erinras om att detta kommer till uttryck i den regel som anges i artikel 26.2 i förordning nr 44/2001. Enligt denna artikel ska domstolen låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att få del av stämningsansökan eller motsvarande handling i så god tid att han kunnat förbereda sitt svaromål eller att alla nödvändiga åtgärder för detta syfte har vidtagits.

52 Vad för det första gäller tillämpningen av denna bestämmelse konstaterar domstolen inledningsvis att den, under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen, inte ska stå tillbaka för de regler som avses i artikel 26.3 och 26.4 i förordning nr 44/2001, närmare bestämt artikel 19 i förordning nr 1393/2007 eller artikel 15 i 1965 års Haagkonvention.

53 Frågan huruvida en utebliven svarande har delgetts stämningsansökan på rätt sätt ska visserligen besvaras mot bakgrund av bestämmelserna i nämnda konvention (dom av den 13 oktober 2005 i mål C-522/03, Scania Finance France, REG 2005, s. I-8639, punkt 30) och, i ännu högre grad, med beaktande av bestämmelserna i förordning nr 1393/2007. Denna regel gäller emellertid enbart i den mån nämnda bestämmelser är tillämpliga. I såväl artikel 1.2 i förordning nr 1393/2007 som artikel 1 andra stycket i 1965 års Haagkonvention föreskrivs att respektive åtgärd ”inte [är] tillämplig när adressen till den person som ska delges inte är känd”.

54 Domstolen konstaterar följaktligen att varken artikel 19 i förordning nr 1393/2007 eller artikel 15 i 1965 års Haagkonvention är tillämplig under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen, eftersom svarandens adress inte är känd.

55 Vad för det andra gäller tolkningen av artikel 26.2 i förordning nr 44/2001 ska denna bestämmelse, i likhet med vad domstolen nyligen har slagit fast, förstås på så sätt att en domstol som är behörig enligt förordningen, i ett sådant fall då det inte har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att få del av stämningsansökan, endast kan fullfölja förfarandet om alla nödvändiga åtgärder har vidtagits för att svaranden ska kunna förbereda sitt svaromål. Den domstol vid vilken talan har väckts ska därför förvissa sig om att samtliga de efterforskningar som krävs enligt omsorgsprincipen och principen om tro och heder har genomförts för att finna nämnda svarande (domen i det ovannämnda målet Hypoteční banka, punkt 52).

56 Även om dessa villkor har iakttagits medför möjligheten att fullfölja förfarandet utan svarandens vetskap genom ”kungörelsedelgivning”, vilket skett i det nationella målet, förvisso att denna svarandes rätt till försvar begränsas. Denna begränsning motiveras emellertid av den rättssökandes rätt till ett effektivt skydd, eftersom denna rätt skulle vara verkningslös utan en sådan delgivning (se domen i det ovannämnda målet Hypoteční banka, punkt 53).

57 I motsats till vad som gäller för en svarande – som, om vederbörande har berövats den faktiska möjligheten att försvara sig, kan göra gällande sin rätt till försvar genom att, i enlighet med artikel 34.2 i förordning nr 44/2001, invända mot erkännandet av en dom som går honom eller henne emot – löper nämligen en rättssökande risken att helt berövas möjlighet att få sin talan prövad (se domen i det ovannämnda målet Hypoteční banka, punkt 54).

58 Det framgår dessutom av praxis från Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna att principen om rätt till domstolsprövning – vilken garanteras i artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 och vars lydelse finner sin motsvarighet i artikel 47 andra stycket i stadgan – inte utgör hinder för en kungörelsedelgivning så länge som de berördas rättigheter tillvaratas på ett korrekt sätt (se Europadomstolens dom av den 10 april 2003 i målet Nunes Dias mot Portugal, *Recueil des arrêts et décisions* 2003-IV).

59 Den första frågan och den första delen av den tredje frågan ska följaktligen besvaras enligt följande: Unionsrätten ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en tredskodom meddelas mot en svarande som, då det inte har varit möjligt att klarlägga var vederbörande uppehåller sig, har delgetts stämningsansökan genom kungörelsedelgivning i enlighet med den nationella rätten, under förutsättning att den domstol vid vilken talan har väckts dessförinnan har förvissat sig om att alla de efterforskningar som krävs enligt omsorgsprincipen och principen om tro och heder har genomförts för att finna nämnda svarande.

Den andra frågan

60 Med hänsyn till svaret i punkten ovan på den första frågan saknas anledning att pröva den andra frågan.

Den andra delen av den tredje frågan

61 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra delen av den tredje frågan för att få klarhet i huruvida unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder mot att en tredskodom som har meddelats mot en svarande vars adress är okänd, intygas vara en europeisk exekutionstitel i den mening som avses i förordning nr 805/2004.

62 Det är visserligen så att en tredskodom omfattas av de exekutionstitlar som räknas upp i artikel 3 i nämnda förordning och som kan intygas vara europeiska exekutionstitlar. I enlighet med vad som understryks i skäl 6 i förordning nr 805/2004 kan ett uteblivet bestridande enligt artikel 3.1 b i denna förordning anta formen av utebliven inställelse vid en domstolsförhandling eller underlåtenhet att efterkomma domstolens uppmaning att underrätta om avsikten att skriftligen gå i svaromål.

63 I enlighet med artikel 14.2 i denna förordning ska emellertid ”delgivning enligt punkt 1[, vid tillämpning av denna förordning,] inte vara tillåten om gäldenärens adress inte med säkerhet är känd”.

64 Det framgår således av själva lydelsen i förordning nr 805/2004 att en tredskodom som meddelats i ett mål där det inte har varit möjligt att fastställa svarandens hemvist inte kan intygas vara en europeisk exekutionstitel. Samma slutsats följer av en genomgång av syftena med och systematiken i denna förordning. Genom nämnda förordning inrättas nämligen ett system för undantag från den allmänna regeln om erkännande av domar. Villkoren för att tillämpa detta undantagssystem ska av princip tolkas strikt.

65 I skäl 10 i förordning nr 805/2004 understryks att det, om en domstol i en medlemsstat har meddelat en dom avseende en obestridd fordran utan att gäldenären har deltagit i domstolsförfarandet, är ofrånkomligt att ett avskaffande av alla kontroller i verkställighetsmedlemsstaten bör åtföljas och vara beroende av att det finns en tillräcklig garanti för att rätten att gå i svaromål iakttas.

66 Såsom framgår av punkt 57 ovan i denna dom kan svaranden göra gällande sin rätt till försvar genom att i enlighet med artikel 34.2 i förordning nr 44/2001 invända mot erkännandet av en dom som går honom emot. Denna garanti föreligger emellertid inte om, under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen, en tredskodom som har meddelats mot en svarande som inte har kännedom om förfarandet intygas vara en europeisk exekutionstitel.

67 Domstolen konstaterar följaktligen att en tredskodom som har meddelats mot en svarande vars adress inte är känd inte kan intygas vara en europeisk exekutionstitel i enlighet med förordning nr 805/2004.

68 Mot denna bakgrund ska den andra delen av den tredje frågan besvaras enligt följande: Unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder för att en tredskodom som har meddelats mot en svarande vars adress inte är känd, intygas vara en europeisk exekutionstitel i den mening som avses i förordning nr 805/2004.

Den elfte frågan

69 Den hänskjutande domstolen har ställt sin elfte fråga för att få klarhet i huruvida artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2000/31 ska tolkas så, att den är tillämplig i en situation i vilken det inte är känt var en person som tillhandahåller informationssamhällets tjänster har sin etableringsort.

70 I detta avseende konstaterar domstolen att det klart framgår av domen i det ovannämnda målet eDate Advertising m.fl. att den ifrågavarande tjänsteleverantörens etablering i en medlemsstat utgör såväl existensberättigandet som villkoret för tillämpningen av mekanismen i artikel 3 i direktiv 2000/31. Avsikten med denna mekanism är nämligen att säkerställa friheten att tillhandahålla informationssamhällets tjänster mellan medlemsstaterna genom att underkasta dem regelverket i den medlemsstat där tjänsteleverantörerna är etablerade (domen i det ovannämnda målet eDate Advertising m.fl., punkt 66).

71 Eftersom artikel 3.1 och 3.2 i nämnda direktiv således enbart kan tillämpas om den medlemsstat har kunnat identifieras, i vilken den berörda tillhandahållaren av informationssamhällets tjänster faktiskt har sin etableringsort (domen i det ovannämnda målet eDate Advertising m.fl., punkt 68), ankommer det på den hänskjutande domstolen att avgöra huruvida svaranden i det nationella målet faktiskt är etablerad i en medlemsstat. Om detta inte kan fastställas kan artikel 3.2 i direktiv 2000/31 inte tillämpas.

72 Under dessa omständigheter ska den elfte frågan besvaras enligt följande: Artikel 3.1 och 3.2 i direktiv 2000/31 kan inte tillämpas i en situation där det inte är känt var tillhandahållaren av informationssamhällets tjänster har sin etableringsort, eftersom denna bestämmelse först kan tillämpas när den medlemsstat har identifierats, i vilken nämnda leverantör faktiskt är etablerad.

Rättegångskostnader

73 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund

beslutar domstolen (första avdelningen)

följande:

1) **Under sådana omständigheter som dem i målet vid den nationella domstolen ska artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område tolkas så, att den inte utgör hinder för att artikel 5.3 i samma förordning tillämpas på en skadeståndstalan som avser driften av en webbplats, mot en svarande som troligtvis är unionsmedborgare, men vars vistelseort är okänd, om den domstol vid vilken talan väcktes inte har tillgång till bevis med hjälp av vilka den kan dra slutsatsen att nämnda svarande faktiskt har hemvist utanför Europeiska unionen.**

2) **Unionsrätten ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att en tredskodom meddelas mot en svarande som, då det inte har varit möjligt att klarlägga var vederbörande uppehåller sig, har delgetts stämningsansökan genom kungörelsedelgivning i enlighet med den nationella rätten, under förutsättning att den domstol vid vilken talan har väckts har förvissat sig om att alla de efterforskningar som krävs enligt omsorgsprincipen och principen om tro och heder dessförinnan har genomförts för att finna nämnda svarande.**

3) **Unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder för att en tredskodom som har meddelats mot en svarande vars adress inte är känd intygas vara en europeisk exekutionstitel, i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.**

4) **Artikel 3.1 och 3.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (”direktiv om elektronisk handel”) kan inte tillämpas i en situation där det inte är känt var tillhandahållaren av informationssamhällets tjänster har sin etableringsort, eftersom denna bestämmelse först kan tillämpas när den medlemsstat har identifierats, i vilken nämnda leverantör faktiskt är etablerad.**

Underskrifter